

DE ZWEEPSLANG *MASTICOPHIS FLAGELLUM FLAGELLUM* (SHAW, 1802)

Door: Pete Strimple, 5310 Sultana Drive, Cincinnati, OH 45238, U.S.A.

Inhoud: Geschiedenis - Beschrijving - Afmeting - Verspreidingsgebied - Habitat - Voedsel - Gewoonten - Voortplanting - Nota bene.

* * *

GESCHIEDENIS

De zweepslang werd door Shaw in 1802 aanvankelijk *Coluber flagellum* genoemd. Hij noemde Carolina en Virginia als verspreidingsgebied. Schmidt beperkte dit gebied in 1953 tot Charleston en Zuid-Carolina.

De tweenaam *Masticophis flagellum* werd voor het eerst gebruikt in 1928 door Ortenburger. De genusaanduiding 'Masticophis' is samengesteld uit twee Griekse woorden: 'mastix', dat 'zweep' betekent en 'ophis', dat 'serpent' betekent. De soortnaam 'flagellum' is 'zweep' in het Latijn. Momenteel zijn er zeven ondersoorten van *Masticophis flagellum* bekend.

BESCHRIJVING

Volwassen zweepslangen zijn gewoonlijk tweekleurig. Het voorste gedeelte is over een lengte van éénderde of de helft van de lichaamslengte donkerbruin of zwart, langzaam overgaand naar lichtbruin of geelbruin voor wat betreft het achtergedeelte. Bij deze soorten is de buik van het voorste gedeelte bruin of zwart en meer naar achter geelbruin tot crèmekleurig. In sommige gedeelten van het verspreidingsgebied zijn deze slangen bijna geheel zwart met een roodkleurige staart. Andere slangen zijn geheel geelbruin van kleur.

De lichtgekleurde schubben van de achterzijde van de meeste exemplaren zijn donkerbruin of zwart omrand, waardoor de staart lijkt op een zweep.

De kop van de zweepslang met zijn grote ogen is eerder langwerpig dan driehoekig, maar is onderscheiden van de smalle nek. Bij de meeste volwassen exemplaren heeft de kop geen tekening, met uitzondering van soms lichte vlekken die verspreid liggen om de ogen en de supralabialen.

De gladde schubben van *Masticophis flagellum flagellum* omvatten in het midden van het lichaam 17 rijen, afnemend tot 13 aan de buikzijde achterwaarts. De anaalschub is gedeeld.

AFMETING

Volwassen zweepslangen zijn gemiddeld tussen 1,05 en 1,80 m lang. Tot nu toe is het langst gemeten exemplaar er een van 2,59 m. Deze maximum-lengte maakt *Masticophis flagellum flagellum* tot de tweede langste slang in de Verenigde Staten. De langste slang is immers *Drymarchon corais couperi* die een maximale lengte van 2,63 m kan bereiken.

VERSPREIDINGSGEBIED

Men treft *Masticophis flagellum flagellum* in 15 staten aan: vanaf het zuidoosten van Noord-Carolina, door Zuid-Carolina, Georgia, Florida, Alabama, Mississippi, het uiterste zuidwesten van Missouri, het uiterste zuidwesten van Illinois, Zuidoost-Kansas, Oost-Oklahoma tot Oost-Texas. Er komen ook geïsoleerde populaties voor in zuidelijk Centraal-Kentucky en Noordoost-Tennessee.

HABITAT

Binnen hun verspreidingsgebied komen *Masticophis flagellum flagellum* gewoonlijk voor in droge, open gebieden, inbegrepen prairiegebieden, zandbossen, zandheuvels met struikgewas, eikehout en ruw gras, open boslandschappen, op rotsachtige heuvelhellingen en grasvelden, dennen- en palmbossen en in de omgeving van verlaten boerderijen.

VOEDSEL

Zweepslangen eten een grote variëteit aan prooien, inclusief kleine knaagdieren, vogels en de eieren daarvan, hagedissen (met inbegrip van *Sceloporus*, *Cnemidophorus*, *Holbrookia* en *Urosaurus*), slangen, kikkers en insecten. Ze wurgen hun prooi niet, maar slikken die levend in.

GEWOONTEN

Masticophis flagellum flagellum zijn dagactieve slangen; ze zijn gewoonlijk actief op hete dagen, als andere slangen beschutting tegen de hitte hebben gezocht.

Als ze op zoek zijn naar een prooi, worden ze vaak gezien met hun kop en nek flink boven de grond geheven, terwijl ze het struikgewas en de lage boomtakken afzoeken naar hagedissen.

Zweepslangen zijn enigszins agressief, vooral als ze in het nauw worden gedreven. Ze zullen snel bijten, met een woeste beweging die eerder rijtwonden dan een normale slangebeetwond veroorzaakt. Als ze gelegenheid krijgen om te ontsnappen, zullen zweepslangen met een verbazingwekkende snelheid of over de grond, of in het dichtstbijzijnde struikgewas of boom verdwijnen.

VOORTPLANTING

Masticophis flagellum flagellum paart voornamelijk in de lente (april-mei) en legt haar eieren in juni of juli. De vrouwtjes leggen 6 tot 24 witte, enigszins langwerpige eieren die er korrelig uitzien. De eieren komen gewoonlijk eind juli uit, maar ook nog in de loop van augustus of september.

De jonge zweepslangen hebben een lengte van 30 tot 40 cm en lijken geenszins op hun ouders. Hun grondkleur is geel, geelbruin of lichtbruin, met smalle, donkerbruine, onregelmatig gevormde dwarsbanden, die één of twee schubrijen van elkaar liggen. Deze dwarsbanden zijn het opvallendst in de nek en voorste helft van het lichaam, meer naar achter vervagend.

De buikzijde is wit of crèmekleurig met twee rijen donkere vlekken op het voorste gedeelte. De kopschubben zijn niet omrand. De supralabialen en de schubben om de ogen zijn eveneens enigszins wit.

Deze bijdrage is eerder verschenen in *The Forked Tongue* (1986), Vol. 11.